

Sverigefinländarnas delegation

Sverigefinska Riksförbundet

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Remissvar: Låt fler forma framtiden! Betänkande av 2014 års demokratiutredning – delaktighet och jämlikt inflytande (SOU 2016:5)

Ert dnr. Ku2016/00088/D

Sverigefinländarnas delegation (Ruotsinsuomalaisten valtuuskunta) och Sverigefinska Riksförbundet (Ruotsinsuomalaisten keskusliitto) har med intresse tagit del av rubricerade utredning och tackar för möjligheten att få lämna ett remissvar.

Vi uppskattar den syn på de nationella minoriteternas rätt att delta i det politiska livet och att göra sina röster hörda i olika sammanhang som speglas i det aktuella betänkandet.

Här nedan tar vi upp några punkter som vi vill kommentera särskilt.

På sidorna 124 och 242 konstateras att kunskap om minoriteternas valdeltagande, politiska deltagande och politiska representation saknas generellt. Vi välkomnar förslaget om att SCB får i uppgift att genomföra en särskild undersökning om nationella minoriteters politiska representation (s. 249). Det nämns också att datainsamlingen för en sådan studie bör utgå från de överväganden som gjorts vid tidigare kartläggningar av situationen för nationella minoriteter, t.ex. folkhälsoundersökningar. Vi vill påpeka att de kartläggningar som Folkhälsoinstitutet tidigare gjort för sverigefinnarnas del inte varit helt lyckade eftersom de utgått från invandringsstatistik, vilket gjort att man framför allt fångat in den äldsta sverigefinska generationen. Nya sätt att även kartlägga de övriga sverigefinska generationerna måste tas fram för att få en mer rättvisande bild av villkoren för hela den sverigefinska minoriteten.

Vi anser att det är nödvändigt att stimulera och stödja all slags demokratifrämjande aktiviteter. Politiska partier bör anstränga sig mer för att nå och få dialog med nationella minoriteter, däribland sverigefinnar. Kunskapen om nationella minoriteters rättigheter är fortfarande bristfällig både hos förtroendevalda och tjänstemän. Därför tillstyrker vi dels förslaget att ersättningsystemet till förtroendevalda formas "så att ersättning också utgår för en viss del av den tid som en förtroendevald utför för att kommunicera med medborgare" (s. 297), dels att "partierna bör redovisa hur de använt det stöd som fördelas till partierna för informationsinsatser inför allmänna val" (s. 147). I dessa sammanhang kan uppgifter begäras om kontakter med exempelvis sverigefinnar.

När det gäller främjandet av de nationella minoriteternas politiska deltagande är det viktigt att det finns information om olika partier och själva valprocessen på de nationella minoritetsspråken. Riktade kampanjer för att öka minoriteternas intresse för politiken har anordnats tidigare och lett till positiva resultat. Enligt vår erfarenhet är det också

viktigt att valdebatter anordnas för att de nationella minoriteterna ska få höra hur de olika partierna ser på minoritetspolitiskt viktiga frågor. Under de senaste åren har Sverigefinländarnas delegation stått för sådana valdebatter och bjudit in representanter för olika partier. Syftet har varit att ge sverigefinnarna möjlighet att få veta partiernas minoritetspolitiska ståndpunkter men även att göra partier och politiker medvetna om minoritetspolitikens och den sverigefinska minoritetsgruppens existens. Enligt vår mening borde även public service-företagen kunna bidra med liknande valdebatter inom sitt minoritetspolitiska uppdrag för att öka minoriteternas intresse för politiskt deltagande.

Frågan om "jämlikt inflytande" (sid 30) är en högst relevant fråga för de nationella minoriteterna. I utredningen citeras SOU 2005:40 där man redan för drygt tio år sedan konstaterat att de nationella minoriteterna i Sverige befinner sig i ett demokratiskt underläge. Tyvärr kan vi konstatera att många av de utmaningar som beskrivs där alltjämt består, även om lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk inneburit en förbättring i minoritetsfrågorna. De nationella minoriteterna har svårt att driva sina krav och att få sina intressen tillgodosedda genom de vanliga demokratiska kanalerna till exempel på grund av sitt relativt låga antal på många orter, något som försvårar deras möjligheter att framföra sina synpunkter till beslutsfattare. Eftersom rätten till representation i olika slags råd och andra sammanslutningar ofta bygger på organisationernas storlek försvåras möjligheterna för minoriteternas organisationer att vara representerade. Vi välkomnar därför förslaget att lyfta de nationella minoriteternas möjligheter att vara representerade i medborgarråd (s. 439). Eftersom det endast är en liten andel av kommunerna och landstingen som har inrättat särskilda medborgarråd för nationella minoriteter, är det viktigt att beakta minoriteternas möjligheter att erhålla representation i de medborgarråd som inrättas för unga, pensionärer och personer med funktionsnedsättning. Vi anser att detta skulle vara en stor förbättring när det gäller att ge de nationella minoriteterna större möjligheter att göra sina röster hörda i olika sammanhang.

Vi delar utredningens uppfattning om att möjligheten till tillgängliga platser för sociala möten bör förbättras i kommunerna (s. 144). Initiativ till möten mellan olika befolkningsgrupper och generationsövergripande aktiviteter behöver stödjas särskilt. Lokala överenskommelser (LÖK) i kommuner för jämlik samverkan med civilsamhället för utveckling av olika verksamheter bör utvärderas och möjliga goda erfarenhet spridas. Kommuner bör uppmuntra nationella minoriteter att delta i denna samverkan.

2016-06-19

Sinikka Lindquist
Ordförande
Sverigefinländarnas delegation

Voitto Visuri
Ordförande
Sverigefinska Riksförbundet

Enligt uppdrag:

Leena Huss
Presidiemedlem, Sverigefinländarnas delegation

